

קולנוע

סרטים

הגנגסטר החטוף

אלברט פיני רוכב שוב — לירד
הכוכב החדש — מאתי מורדן
כולם מחכים לסרט הזה!

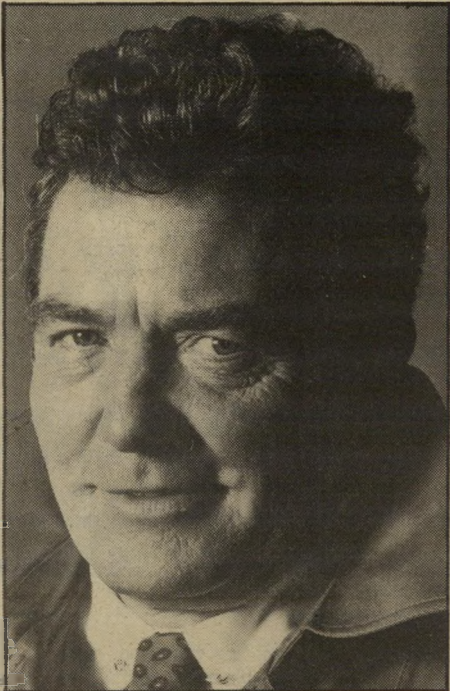
עוד מחזה שהופך לסרט. מן הסתם, כמות התסריטים המקוריים הראויים לטיפול הולכת ופוחתת, ואפילו בימאי מנוסה כמו אלן פאקולה — מי שעשה סרטים כמו המעקב, כל אנשי הושיא ובחירתה של סופי — נסחף בורם.

אומנם, הוא אומר: "הרבה יותר קל לעבד ספר מאשר מחזה". אבל בפני הצגתו של לייל קסלר, 'חוסים', לא יכול היה לעמוד. "עוד לפני שירד המסך, אמרתי לאשתי שיש כאן חומר אידיאלי לסרט", הוא מספר.

המחזה של קסלר הוא אחת מאותן דראמות עזות ברלתיים סגורות, הבנויות בעיקר על שלוש דמויות. במיקרה זה — שני אחים תאומים, אחד רומינאנטי והשני פאסיבי, וגנגסטר אחד שאותו הם חוטפים, מתוך תיקווה שיקבלו עבורו כופר נפש.

האח הבכור, טריט, הוא זה שיוזם ורוחק, האח הצעיר, פיליפ, הוא זה שנגרר ומבצע. ואילו הגנגסטר — כריש קטן מאוד בשוק החופשי — הוא מתגלה כערמומי ומסוכן יותר משני הביריונים הצעירים, כאשר הוא הופך בהדרגה, שלב אחר שלב, מקורן הנתון לחסדיהם, לרמות של אב אוהב ומיטיב, ולבסוף לרודן השולט בהם.

קירות מתמוטטים לצורך ההסרטה הסכים המחזאי להוסיף כמה סצינות הפותחות את העי

שחקן פיני

וגם קונסול שיכור

לילה למרחבים קצת יותר גדולים מן הבימה הסגורה. אני יודע שאלפרד היצ'קוק הזהיר מפני פתיחת מחזות שנכתבו לבימה סגורה, פן המתח, שהתרכזו במקום אחד, יתפזר יחד עם הקירות המתמוטטים. אבל אני סבור, שבמיקרה זה נמצעה הסכנה.

מאתיו מורדן, המופיע עדיין על בריאהרץ כמפאטל נאקס, מגלם את דמות האח הבכור, ואילו קווין אנדרסון, שהופיע כבר כפיליפ בהצגה המקורית, חוזר על תפקיד זה פעם נוספת מול המצלמות.

אשר לגנגסטר — זהו אלברט פיני, שהוא מעין התגלמות חדשה של ג'יימס קאגני על הבד. בכל מיקרה, זה מה שהבימאי מצפה לראות בפניו, בסרט הזה.

לזכותו של פיני, השחקן הבריטי המפורסם, יש לומר שהוא הוכיח בעבר יכולת להיות לא רק גילגול חדש של קאגני, אלא כמעט כל דבר אחר, בסידרה של תפקידים שנעים מן השחקן השיקספירי סוג ב' בהמלכיש ועד הקונסול ספוגיהאלכהוול בסירטו של ג'ון יוסטון למרנלות הר הנענע.

אדם בולדווין — חיסול חשבונות עם כל אמריקה

יעילות, אבל לעומת זאת הולכות ומאבדות את צלם-האנוש בתוך בית-מיטבחים שאיש אינו מבין את פשרו או טיבו. כלומר, אם בחלק הראשון מסביר קובריק מה מעוללים לנוער האמריקאי בשם איזשהו אידיאל נסתר ועילאי, בא החלק השני להוכיח עד כמה האידיאל הזה אבסורדי ואווילי. סצינת-הסיום מקפאת-הדם היא סתירת-לחי לכל אגדות האומץ העילאי שהאומה הזאת, כמו אומות אחרות, במצב דומה, אוהבת לספר לעצמה.

אמילי לוי — מעמידה את כולם בצל

הטלוויזיה שכתב וביים, מכיר היטב את החומר שבו הוא עוסק. הוא מצייר תמונה קודרת של אורח-החיים השגור בתוך עולם זה, וההומור שבו הוא מתבל את הסרט לכל אורכו הוא הומור מדיר, זועם ועוקצני, המותיר את הצופה בהרגשה שגם אם צחק, לא היה זה עניין משעשע כלל וכלל. למרות שזה סירטו הראשון, לילאנד עשה את קפיצת הדרך מן המסך הקטן לגדול בהצלחה מרובה. גם אם חזותית הוא עדיין ניצב קרוב מדי לדמויות שלו.

ארבעת המופלאים — זיקפה בנוסטלגיה

מוסר אלה (באותה תקופה היו יחסי-ימין בין גברים עדיין בגדר מעשה פלילי) והיחס של החברה סביב לכל הפרשה כולה.

התסריטאי, אלן בנט, מספק דיאלוגים מבריקים ללא הרף. פריירס מנצל אותם כדי להפציץ את הקהל בגירויים חדשים בכל דקה. ואם בסופו של דבר, קשה בסרט הזה ללמוד הרבה על אורטון האמן, רק מעטים יתלוננו. גארי אולדמן משכנע בתפקיד אורטון, אלפרד מולינה רכש את עולמו כהאלייול.

מדהים, מבריק

והרסני

מטאל ג'אקט (רבי'חן, תל-אביב, אנגליה) — קשה מאוד לעכל את הסרט הזה. ראשית, משום שהוא נראה כמו עוד סרט אחד על וייט-

נאם, אבל אינו כזה. שנית, מפני שיש רושם כאילו שוב עוסקים בנושאים נדושים, כמו הכנת המארינס לקרב ומעקב אחרי ביצועיהם, משהו כמו זעקת הקרב. אבל זה לא זה. ולבסוף, משום שאין בסרט גיבור כלשהו, אפילו לא שלילי, וזה תמיד מיכשול בפני ההזדהות של הקהל עם הנעשה על הבד. ולמרות הכל, זהו סרט מדהים בעוצמתו, כאשר מתייחסים אליו בצורה הנכונה. סטאנלי קובריק חילק אותו לשני חלקים ברורים מאוד. בראשון, מחנה-ההטידיונות למארינס, שבו שוב רים בשיטיות מקפאות-דם את אישיותו של כל טירון וטירון בחלק השני של הסרט עובר לווייט-נאם — מין וייט-נאם למכונת-יריח משומנת, המחזרת לרובה שבידו כמי שהיד עצמה מחברת לגוף. עד כמה מצליחה מזימה זו, ניתן ללמוד מן הסצינה האחרונה שבפרק זה, בה מיישם הטירון, שהיה קורבן הרס"ר והמחלקה כולה, את כל מה שלמד קודם לכן. החלק השני של הסרט עובר לווייט-נאם — מין וייט-נאם ערטיילאית, כי חלק זה צולם כולו באולפן. בווייט-נאם זו רואים רק דמויות של אמריקאים ועוקבים אחריהם בפעולה. כל מושגי הגבורה, הכבוד, המסירות והתושיה, שמהם קורצו גיבורי הקולנוע האמריקאי, מתנצצים מול תמונה עגומה ומחרידה של מכונת-יריח שאנן כל-כך משומנות וכל-כך

נעוריה של

יצאנית

לוא היית כאן (דיזונוף, תל-אביב, אנגליה) — מי שראה את שרותים אישיים, יודע כבר שסינטיה פיין היא המאדאם המפורסמת ביותר באנגליה של שנות השמונים. עכשיו יש הזדמנות ללמוד כיצד קמה והיתה המאדאם למה שהיתה בשנות בגרותה.

דיזונד לילאנד, שכתב את התסריט לסרט הקודם, השתמש כנראה בחלק מוקדם של התחקיר כדי לכתוב את הסרט הזה, על נעוריה של הגברת פיין, על עימותיה החריפים עם ההורים, על בריחותיה התכופות מן הבית, על נחישות-דעתה לעשות רק מה שעולה על רוחה ולעזאזל עם העולם כולו, על הרפתקת-אהבים כושלת ראשונה שלה עם גבר קשיש ממנה בהרבה (אולי הוא זה שקבע את סוג הלקוחות שלה מאוחר יותר), ועל הכרזת העצמאות הסופית והבלתי-מתפשרת שלה.

למזלו של לילאנד, הוא מצא לסרט הזה נערה בשם אמילי לוי, המעמידה בצל את כל מה שעשתה ג'ולי וולטרס בשרותים אישיים. היא בת 16, היא ניחנה בחוצפה, חיינניות וחיוניות בלתי-רגילים, היא טיבנית, פשוטה, בלתי-אמצעית ונמרצת. היא יכולה לעצבן ולקומם בהתנהגותה, ויחד עם זאת קשה שלא להבין לרוחה, שלא לתפוס את המחנק שבתוכו היא גדלה ואת הרצון שלה לפרוץ החוצה, בכל מחיר. לילאנד, שעסק שנים רבות במעמד הבריטי הנמוך, בסירטי

זיקפת

שנות ה-60

זקוף ת'אוזן (מוסיאון, תל-אביב, אנגליה) — זהו סיפור חייו של ג'ו אורטון, אחד המחזאים החצופים, המקוריים והכשרוניים ביותר של

אנגליה בשנות השישים, אשר נרצח על-ידי מאהבו הקנאי, כאשר כל עתידו היה עדיין לפניו.

כבן למשפחה פרולטרית, ששאב את זעמו ואת שפתו מן הרחוב הלונדוני, הדהים אורטון את עולם-הבימה המכופתר והמלוקק של בירת התיאטרון העולמי בשפתו החריפה והמונית, בדמויותיו הבוטות ובבעיטות הקבועות שבעט בכל מה שנחשב כמיסד הבורגני כמהוגן, מוסרי וראוי.

אולם סירטו של סטיבן פריירס (המיכבסה היפהפיה שלי), ככל שהוא מבריק ושוטף, עוסק פחות באורטון המחזאי הכשרוני ויותר באורטון הצעיר במתפרע, ההומוסקסואל שלא טרח להסתיר כלל את העדפותיו המיניות עוד בימים שבהם היציאה מן הארון עוד לא היתה באופנה, בהתנגשויות שלו עם המרובעים שאפפו אותו מכל צד, ואשר ניסו לנצלו כמיטב יכולתם מן הרגע שגילו כי מאחורי החזות המוחספת והאלימה מסתתר מיכרה זהב.

עיקרו של הסרט הוא למעשה סיפור יחסיו של אורטון עם מאהבו הקריר והקאפריסי, קנת האלייול, ומאחוריהם — כרקע בעל חשיבות גדולה במיוחד — העולם המיוחד במינו של ההומוסקסואלים בלונדון, הפעילות הקדחתנית שבתוך חדריו השרותים הציבוריים שם, רדיפות המיטטרה אחרי עברייני-

